

Ettevõtluskeskkonna programm 2026-2029

1. Programmi üldinfo

Tulemusvaldkond	Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus
Tulemusvaldkonna eesmärk	Eesti teadus, arendustegevus, innovatsioon ja ettevõtlus suurendavad koostoimes Eesti ühiskonna heaolu ja majanduse tootlikkust, pakkudes konkurentsivõimelisi ja kestlikke lahendusi Eesti ja maailma arenguvajadustele.
Valdkonna arengukava	Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse (TAIE) arengukava 2021–2035 Eesti turismi pikk vaade 2025–2035
Programmi nimi	Ettevõtluskeskkonna programm
Programmi eesmärk	Eesti ettevõtluskeskkond soodustab ettevõtlikkust ning teadmusmahuka ettevõtluse teket ja kasvu, kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste loomist ja eksporti ning investeringuid kõigis Eesti piirkondades.
Programmi periood	2026—2029
Peavastutaja (ministeerium)	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)
Kaasvastutajad (oma valitsemisala asutused)	Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (EIS) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) AS Eesti Varude Keskus (EVK) AS Metrosert MTÜ Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus

Sisukord

1. Programmi üldinfo.....	1
2. Sissejuhatus	3
3. Programmi eesmärk ja mõõdikud	4
4. Rahastamiskava	4
5. Hetkeolukorra analüüs	5
6. Olulisemad tegevused/sekkumised.....	7
7. Programmi tegevused ja teenused.....	9
7.1. Programmi tegevus 1 – Ettevõtluskeskkonna ja ettevõtlikkuse edendamine.....	10
7.2. Programmi tegevus 2 – Ettevõtete konkurentsivõime ja rahvusvahelistumise toetamine.	11
7.3. Programmi tegevus 3 – Tehnoloogia- ja arendusmahukate investeeringute soodustamine	12
7.4. Programmi tegevus 4 – Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine.....	12
8. Programmi juhtimiskorraldus.....	13
LISA 1. Programmi teenuste kirjeldus	15
LISA 2. Teenuste indikatiivne rahastamiskava	19

2. Sissejuhatus

Programm põhineb Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse (TAIE) arengukaval 2021-2035 ning aitab luua eeldusi, et Eesti teadus, arendustegevus, innovatsioon ja ettevõtlus suurendavad koostoimes Eesti ühiskonna heaolu ja majanduse tootlikkust, pakkudes konkurentsivõimelisi ja kestlikke lahendusi Eesti ja maailma arenguvajadustele. Programm on koostatud saavutamaks TAIE ettevõtluskeskkonna alaeesmärki „Eesti ettevõtluskeskkond soodustab ettevõtlikkust ning teadusmahuka ettevõtluse teket ja kasvu, kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste loomist ja eksporti ning investeringuid kõigis Eesti piirkondades“. Programmi tegevuste jaotus lähtub omakorda arengukava alaeesmärgi kolmest tegevussuunast. Lisaks on eraldi loodud programmi tegevus „Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine“, mille kaudu MKM-i valitsemisala asutused lisaks ettevõtluskeskkonna taristu ohutusele ja nõuetele vastavuse tagamisele toetavad mitut teist tulemusvaldkonda, vt ka programmi juhtimiskorralduse peatükki.

Lisaks lähtutakse programmi tegevuste planeerimisel turismi valdkonna strateegiast „Eesti turismi pikk vaade 2025–2035“¹, mille eesmärk on tõsta Eesti tuntust meie eripära konkurentsieeliseks muutmise ja nutika turundamise abil.

Programmi koostamisel arvestatakse Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi eesmärkidega ning aidatakse Eestil saavutada ÜRO ülemaailmseid säästva arengu eesmarke, mh eesmarke „Toetada kaasavat ja säästvat majandusarengut ja tööhõivet ning tagada kõigile inimväärne töö“, „Toetada kestlikku tööstuse arengut ja edendada innovatsiooni“ ning „Tagada säästvad tarbimis- ja tootmisviisid“.

Programm panustab strateegia „Eesti 2035“ sihtidesse:

- „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ ja
- „Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik“.

Programm panustab strateegia „Eesti 2035“ muutustesse:

- Majandus ja kliima: võtame kasutusele uued lahendused ettevõtete teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni soodustamiseks ning kujundame paindliku ja turvalise majanduskeskkonna, mis soodustab uuendusmeelset ja vastutustundlikku ettevõtlust ning ausat konkurentsi;
- Riigivalitsemine: Parandame riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust ning vaatame üle vastutuse jaotumise ning parandame riigi rahvusvahelist positsiooni ning tagame julgeoleku ja turvalisuse.

Arvestades programmis kõigi turuosaliste ja eri sektorite-valdkondadega, on programm terviklik. Selleks on vajalik ettevõtlus- ja innovatsioonipoliitika, tööstuspoliitika, turismipoliitika, kaubanduspoliitika, välisinvesteeringute usaldusväarsuse poliitika, tooteohutuspoliitika, tarbijakaitsepoliitika ning iduettevõtluse valdkonna käsitlemine ühes strateegilises raamistikus. Programmi tegevuste tulemusena kasvatab Eesti innovatsiooni- ja ettevõtluspoliitika oluliselt Eesti elanike heaolu ning parandab Eesti lõimumist rahvusvahelise majandusega ja ettevõtete konkurentsivõimet.

Programmi eesmärkide saavutamine on seotud järgmiste välisvahendite meetmete väljatöötamisega:

¹ [Turismi pikk vaade 2035 | Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium](#)

21.1.3.1 Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeringute soodustamine, sh ettevõtete rahvusvahelistumise toetamine; iduettevõtluse hoogustamine; väikese ja keskmise suurusega ettevõtja arenguprogramm; ettevõtete digitaliseerimisega seotud tegevuste toetamine (sh RTE); ettevõtlusteadlikkus, sh juhtimiskvaliteet ja vastutustundlik ettevõtlus; turismisektori elavdamine ja taaskäivitamise toetamine; rahvusvaheliste spordi- ja kultuurisündmuste toetusmeede ning starditoetus.

21.1.3.4 Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeringute soodustamine

21.6.1.1 Ida-Viru ettevõtluse investeringute toetus

21.6.1.4 Ettevõtluse mitmekesistamise tugiteenused

21.6.1.5 VKE-de investeringutoetus

3. Programmi eesmärk ja mõõdikud

Programmi eesmärk: Eesti ettevõtluskeskkond soodustab ettevõtlikkust ning teadusmahuka ettevõtluse teket ja kasvu, kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste loomist ja eksporti ning investeringuid kõigis Eesti piirkondades.

Tabel 1. Programmi mõõdikud

Programmi mõõdikud	Tegelik tase	Sihttase				
	2024*	2026	2027	2028	2029	2035**
Kaupade ja teenuste eksport (mld eurot) <i>Allikas: Statistikaamet</i>	30,1	32	33	34	34	43
Väljaspool Harjumaad loodud SKP elaniku kohta EL-27 keskmisest (%) <i>Allikas: Statistikaamet</i>	56*** (2023)	62,95	63,4	64	64	59
Business B-ready indeks**** <i>Allikas: Maailmapank</i>	-	-	-	-	-	-

* Viimane teadaolev tase, erinevuse korral (varem kui 2024) märgitakse taseme all sulgudes vastav aasta

** TAIE arengukavas 2021-2035 seatud sihttasemed

*** Mõõdiku tasemed erinevad 2026-2029 eelarvestrateegias kajastatust, lähtuda tuleb käesolevast programmist.

**** Business B-Ready indeks on Maailmapanga loodud mõõdik, mis hindab riigi ärikeskkonna kvaliteeti, keskendudes regulatsioonidele, avalikele teenustele ja ettevõtluse toimimise tõhususele. Mõõdiku 2024. aasta andmed avaldatakse 2025. aasta sügisel ja siis seatakse uued sihttasemed.

4. Rahastamiskava

Tabel 2. Programmi rahastamiskava (tuhandetes eurodes)

Programmi rahastamiskava	Eelarve		Eelarve prognoos		
	2025	2026	2027	2028	2029
MKM valitsemisala kulud kokku	-156 591	-191 830	-170 859	-88 074	-86 896
Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine	-6 969	-4 443	-3 610	-3 520	-3 509

Ettevõtluskeskkonna ja ettevõtlikkuse edendamine	-50 328	-46 853	-30 996	-29 293	-33 297
Tehnoloogia- ja arendusmahukate investeeringute soodustamine	-10 397	-7 979	-8 771	-8 711	-8 689
Ettevõtete konkurentsivõime ja rahvusvahelistumise toetamine	-88 897	-132 555	-127 482	-46 551	-41 401

Programmi eelarve ja eelarvelised muudatused on leitavad Rahandusministeeriumi kodulehel ([LINK](#)).

5. Hetkeolukorra analüüs

2024. aastal kahanes Eesti sisemajanduse koguprodukt (SKP) 0,1 protsenti, mis oli oluliselt vähem kui aasta varasem ligi kolmeprotsendiline langus. Hinnatõusu tõttu jätkasid nii majanduse kogutoodang kui ka lisandväärtus jooksevhindades siiski kasvu. Balti riikide arvestuses sai Eesti viimase koha, kuna Läti SKP püsis muutumatuna, kuid Leedu suutis jätkuvalt oma SKP-d kasvatada. Jooksevhindades oli SKP 2024. aastal 39,8 miljardit eurot, mida oli 1,5 miljardi euro võrra rohkem kui aasta varem. Tegevusaladest olid 2024. aastal suurema positiivse panusega kinnisvaraala tegevus, põllumajandus ning avalik haldus. Majandust pidurdasid enim suuremad tegevusalad, nagu näiteks ehitus, töötlev tööstus ja kaubandus.

Eratarbimine lõpetas aasta positiivselt, aga investeeringud vähenesid aasta teises pooles. Viimane oli suuresti tingitud kõrgest 2023. aasta võrdlusbaasist. Nii ettevõtete lisandväärtus kui ka eksport kahanesid aastaga umbes ühe protsendi võrra, seda peamiselt nõrga aasta alguse tõttu. Aasta viimastel kuudel olid enamik ettevõtlust puudutavaid makronäitajaid juba positiivse kasvuga.

Programmi tegevuste mõõdikute trendid:

- Programmi eesmärkide täitmine on tulenevalt majandus- ja julgeolekuolukorrast kõikuv – osades näitajates on läinud hästi, osades halvasti.
- 2024. aasta oli Eesti majanduse jaoks taastumise aasta, kuigi kogu aasta lõikes SKP langes 0,1 protsenti. Kõige tugevamalt oli langust tunda tööstussektoris, kus toodangumaht kukkus 5,6 protsenti allapoole 2020. aasta taset ning jäi oluliselt alla ootustele. Seejuures väljapool Harjumaad loodud SKP inimese kohta vähenes 2023. aastal 56%ni EL keskmisest ning suure tõenäosusega jätkus vähenemine ka 2024. aastal. Seda põhjustas Eesti SKP aeglasem kasv võrreldes EL keskmisega.
- 2024. aasta alguses oli nõudlus Eesti toodete järele nõrk, kuid aasta lõpus olukord muutus. Sügisel hakkas lisaks teenustele ka kaupade eksport kasvama, mis viitab, et Eesti konkurentsivõime välisturgudel paranes. Tugevat kasvu näitas turismiteenuste eksport, mis suurenes aastaga 17 protsenti. Tugev nõudlus oli ka Eesti IT teenustele, kuid vähenes nõudlus logistikateenustele. Eesti ekspordiühiku hinnad 2024 aastal kavasid aeglasemalt kui Euroopa Liidu keskmine kuid võrreldes baasaastaga (2020) on kasv siiski kiirem ning seatud sihttase on täidetud.
- Kuigi 2024. aasta tulemused ei ole veel teada, siis uusi ettevõtteid loodi juba 2023. aastal veidi rohkem kui on 2024. aasta sihiks seatud. Selle põhjus võib olla inflatsiooni kõrge taseme jätkumine, mistõttu on lihtsam ka seatud 200 000-eurose aastakäibe piiri ületamine.
- Rahvusvahelistes edetabelites läks Eestil üldiselt ootuspäraselt. IMD äritegevuse lihtsuse indeksis kukkus Eesti 2024. aastal 6 kohta ning jäi veelgi rohkem maha planeeritud

sihttasemest. Talentide atraktiivsuse osas ei saa muutuseid hinnata, kuna 2024. aasta tulemustabel ei ole antud raporti kirjutamise ajaks välja tulnud.

- Kohalike investeeringute seisukohalt vastasid arengud suures osas ootustele. Ettevõtete investeeringud materiaalsesse põhivarasse ulatusid 5,8 miljardi euroni, mida oli oluliselt rohkem kui prognoositud. Aastaga kasvasid investeeringud 3,6%, mis on märkimisväärne saavutus. Seevastu välisinvesteeringute osas jäi töötleva tööstuse sektor oodatust siiski 0,7 miljardi euro võrra tagasihoidlikumaks. Arvestades üldist majanduslikku konteksti ja globaalseid arenguid, võib tulemust siiski pidada heaks. Eesti geograafiline lähedus Venemaale ning peamiste kaubanduspartnerite majanduste langustendentsid teevad välisinvesteeringute kaasamise keeruliseks. Seega, olles ootustest vaid kümnendiku võrra maas, on tulemus rahuldav. Siiski tuleb tähele panna, et järgnevatel aastatel võib investeeringute kaasamine jätkuvalt keeruline olla.

Programmi eesmärkide täitmist on toetanud järgnevad tegevused

Strateegia "Eesti 2035" muutuste saavutamiseks olulisemad tegevused 2023. aastal (sihtide kaupa):

1. Siht „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“

- Avati viimased ettevõtluse toetamise meetmed õiglase ülemineku fondi raames, millega luuakse Ida-Virumaale kolm inkubaatorit (tööstusinkubaator Narvas, digi- ja meedia inkubaator ning loometööstuse inkubaator Jõhvis) ning rakendatakse maakonnas täiendavaid nõustamisteenuseid.
- Valitsuselt saadi mandaat ja tehti vajalikud ettevalmistused 160 miljoni euro mahuga suuremahuliste investeeringute toetusmeetme avamiseks eesmärgiga soodustada suurte, alates 100 miljoni euro mahuga investeeringute tegemist Eesti majandusse, toetada eksportivate ettevõtete konkurentsivõime, ekspordivõimekuse ja lisandväärtuse kasvu.
- Koostati turismi pikaajaline visioonidokument (2025-2035). Sellega seati sihiks saavutada turismisektori lisandväärtuse kahekordse kasvu keskendudes aastaringsele atraktiivsusele, headele ühendustele, pakkumusele väljaspool tõmbekeskusi, sektori atraktiivsusele ettevõtlusvaldkonnana ja tööandjana ning nutikusele ja kestlikkusele konkurentsieelisena.
- Team Estonia eksporditegevustele pikaajaliste eesmärkide sõnastamiseks käivitati ekspordistrateegia koostamise protsess. Valitsuselt saadi mandaat ja alustati tööd ettevõtete esindusorganisatsioonidele suunatud ekspordi toetusmeede loomisega. 2025. aastal avatav meede toetab erialaliitude võimekust arendada oma sektori eksporditegevusi ning suunata ressursse nutikate ja lisandväärtust loovate toodete ja teenuste välisturgudele viimisel.
- Andmepõhise aruandluse raames jätkati asutuste ülese (enam kui 20) ühtse taksonoomia loomine rakendamaks andmete ühekordse küsimise printsiipi riigiga suhtluses. Jätkus ka laiapõhjaline andmete korrastamine ja standardiseerimine, sh jäätme-, pakendi-, kütuse-, õhu-, vee- ja metsavaldkonna aruandlusandmetega, mis on aluseks kestlikkuse aruandluse esitamise lihtsustamiseks tulevikus. 2024. aastal standardiseeriti asutuste üleselt 70 aruannet.
- Regulatsioonide ettevõtjasõbralikumaks muutmiseks koostati seaduste väljatöötamiskavatsused gaasimahutite kasutuselevõtu võimaldamiseks, reklaamiseaduse nõuete selgemini mõistetavaks muutmiseks ning ostutšekkide esitamise kohustuse vabatahtlikuks muutmiseks.

Programmi perioodil püstitatud eesmärkide edendamist raskendavad aga mitmed suuremat tähelepanu vajavad väljakutsed:

- Ekspordi, investeringute ning turismi mahud ei ole taastunud. Mahtude suurendamiseks on oluline pakkuda ettevõtetele tuge ekspordiga alustamiseks ja turgude mitmekesistamiseks. Välisinvesteringute aktiivse meelitamise kõrval tuleb fookus seada ka jätkuinvesteringute Eestis hoidmisele. Turismi arenduse fookuses tuleb hoida äriturismi kui kõrge lisandväärtusega teenussektori kasvatamist aitamaks täita madalhooaega ning suurendada välituristide arvu.
- Ettevõtjate aruandlus riigile vajab kaasajastamist ja reformi. Selleks tuleb jätkata riigi kogutavate andmete ühtse süsteemi loomisega asutuste üleselt, teha investeringuid masinloetavate andmete vastuvõtmiseks ja töötlemiseks ning toetada ettevõtjateid toetamisega ülemineku kiirendamiseks.
- Samuti vajavad reformi finantsinstrumentide pakkumise põhimõtteid: suurendada tuleb Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse võimekust finantseerida suuremahulisi projekte ja laiendada ettevõtetele pakutavate finantsteenuste ning instrumentide valikut.
- Riik peab muutuma ettevõtja jaoks proaktiivseks ja terviklikuks teenusepakkujaks. Tuleb jätkata ettevõtjatele suunatud info ja teenuste koondamisega maksimaalses ulatuses ja kasutajamugavalt eesti.ee ettevõtja digivärvasse.
- Tagada tuleb järjepidev ja tõhus Venemaa-vastaste sanktsioonide rakendamine ja järelevalve.

6. Olulisemad tegevused/sekkumised

Olulised tegevused eesmärkide täitmiseks:

- Viiakse ellu **suuremahuliste investeringute toetusmeetet**, millest saab finantseerida minimaalselt 8 potentsiaalset investeringut. Toetus on suunatud strateegilistele ja kõrge tehnoloogiamahukusega ettevõtlusinvesteringute teostajatele Eesti majandusruumis. Toetusmeetme rakendamiseks vajalikud vahendid on kavandatud Vabariigi Valitsuse sihtotstarbeliste vahendite reservis 40 mln eurot aastas.
- **Toetatakse Eesti turismisektori arengut.** Eesti kui tuntud reisisihina ning turisminõudluse suurendamist, mh rahvusvaheliste sündmuste ja konverentside korraldamise toetusmeetme kaudu; erinevate transpordiliikide ühenduste välismaailmaga taastamist ning turismiettevõtete ärimudelite ümberkujundamist sihtgrupi paremaks teenindamiseks.
- **Toetatakse tööstuse digitaliseerimist ja automatiseerimist**, et suurendada ettevõtete võimekust ja valmisolekut digitaalsete tehnoloogiate kasutuselevõtuks.
- Seoses kasvanud elektritarbimisega, mis tuleneb õiglase ülemineku fondi toel tehtud tööstusinvesteringutest, **investeeritakse** täiendavalt **Ida-Virumaa elektrivõrkude arendamisse**.
- **Toetatakse kapitaliturgude mitmekesistamist** läbi investeerimisfondide ning soodustatakse kapitalile ligipääsu (regionaallaen).
- **Jätkatakse eksportööride toetamisega**, tõhustades äridiplomaatia tegevusi ja riigiasutuste koostööd. Loome uue ekspordi kasvatamise toetuse esindusorganisatsioonidele.
- Kujundatakse ümber tarbijavaidluste komisjoni töö korraldamise põhimõtted, et **ettevõtjate ning tarbijate erimeelsusi lahendataks tõhusamalt ja kvaliteetsemalt kohtuväliselt** ning komisjoni usaldusväärsus suureneks.
- Ettevõtete nõustamistegevuse ja riikliku järelevalvevõimekuse kasvatamisega **toetatakse ausat konkurentsi ja vastutustundlikku käitumist turul**.

- Eesti ettevõtete konkurents- ja ekspordivõimekuse toetamiseks luuakse Eesti katselaboritele ja inspekteerimisasutustele võimalus pakkuda **rahvusvaheliselt tunnustatud vastavushindamise teenust** ning arendatakse ja hoitakse Eesti mõõteetalone ettevõtjate vajadustele vastava mõõdeteenuse pakkumiseks.
- **Arendatakse piiriüleselt**, veebipõhiselt ja ühekordse küsimise põhimõtte alusel pakutavaid avalikke teenuseid, et **soodustada ja hõlbustada Euroopa Liidu siseturul äritegevust ja kodanike liikumist**.
- Ettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks arendatakse eesti.ee portaali ettevõtja digivärvavat, mis **koondab ettevõtjatele kasutajakeskselt infot ja avalikke teenuseid**, lihtsaks ja mugavaks avaliku sektoriga suhtlemiseks ning töötatakse välja kümme „ühest aknast“ tervikteenusena kättesaadavat haldusalade ülest proaktiivset või sündmusteenust, sh nt ettevõtte alustamiseks, riigi eest tähtajaliste kohustuste täitmiseks, finantseerimisvõimaluste leidmiseks.
- Jätkatakse tingimuste loomisega **reaalajamajandusele üleminekuks**. Selle eesmärk on muuta ettevõtte haldamise ja majandamisega seotud tegevused taustal toimivaks ning vähendada ettevõtjate halduskoormust. Üleminekuks toetatakse ettevõtjate äriprotsesside ja aruandluskohustuste automatiseerimist, luues eeldused reaajas toimuvaks andmevahetuseks.
- Ettevõtjate aruandluskoormuse vähendamiseks töötavad üle 22 asutuse üheskoos ligi 400 aruande analüüsi ja andmete ühtlustamisega, et laialdasemalt rakendada **andmete ühekordse küsimise printsiipi**. Töö protsessi käigus vaatavad asutused üle oma andmevajaduse, kaotavad ajale jalgu jäänud kohustused, kaardistavad ja ühtlustavad dubleeritud andmete küsimised asutuse üleselt ning taaskasutavad andmeid, mida teised asutused juba küsivad.
- Hõlbustatakse äritegevust regulatsioonidest tulenevate nõuete ajakohastamise ja selgemaks muutmise. Selleks **ajakohastatakse seadusandlust, sh reklaamivaldkonna ja alkoholi jaemüügi nõudeid**.
- **Kaasatakse teadmismahukaid välisinvesteeringuid**. Strateegiliselt olulistesse majandus-sektoritesse tehtavate välisinvesteeringute kaasamiseks lihtsustatakse riigiasutuste koostöös eri menetlustoiminguid (planeeringute kinnitamine ja lubade väljastamine), tagatakse selgemad ja suunatumad väärtuspakkumised ning tegevused välisturgudel, ning hinnatakse muuhulgas investeeringute usaldusväärsust tagamaks investeeringute läbipaistvuse ning soodsa mõju Eesti majanduskeskkonnale.
- Riigi toimimiseks hädaolukorras **tagatakse olulise tegevusvaru olemasolu ja hoolitsetakse varude kasutuselevõtu valmiduse ning varuga seotud majandussektorite toimepidevust eest**.
- Tagatakse transpordisektoris **õnnetuste ja intsidentide põhjuste** väljaselgitamine ning **ohutusalaste soovitude** tegemine.
- **Regionaalsete investeeringute soodustamiseks** suurendatakse olulisemate regionaalsete osapoolte koostöö süsteemsust ja kvaliteeti konkreetsete suurinvesteeringute maandamiseks ning toetatakse õiglase ülemineku fondi investeeringutoetuste (sh piloottehaste arendamiseks) tõhusamat rakendamist

7. Programmi tegevused ja teenused

Tabel 3. Programmi tegevuste eesmärgid ja mõõdikud

Programmi tegevused ja nende mõõdikud	Tegelik tase	Sihttase			
	2024*	2026	2027	2028	2029
Programmi tegevus 1 Ettevõtluskeskkonna ja ettevõtlikkuse edendamine	Eesmärk: Eesti elanikud on ettevõtlikud ning ettevõtlus- ja tarbimiskeskond atraktiivne				
Eesti positsioon <i>IMD World Competitiveness</i> indeksi alamkategorias „Äritegevuse efektiivsus“ ² <i>Allikas: IMD konkurentsivõime raport</i>	31.	19.	18.	17.	16.
Programmi tegevus 2: Ettevõtete konkurentsivõime ja rahvusvahelistumise toetamine	Eesmärk: Ettevõtted hindavad Eestit tegutsemiskeskonnana kõrgelt				
Eesti toodete ekspordihind kasvab kiiremini kui Euroopas keskmiselt, %** <i>Allikas: Eurostat</i>	+4,4%	> +0,1% Kasv on kiirem	> +0,1% Kasv on kiirem	> +0,1% Kasv on kiirem	> +0,1% Kasv on kiirem
Turismiteenuste eksport (mld eurot) <i>Allikas: Statistikaamet</i>	2,2	2,6	3	3,3	3,6
Programmi tegevus 3 Tehnoloogia- ja arendusmahukate investeeringute soodustamine	Eesmärk: Ettevõtete alustamiseks ja arendamiseks on piisav ligipääs vajalikule finantseerimisele ja kapitalile				
Ettevõtete investeeringud materiaalsesse põhivarasse (jooksevhindades, lühiajastatistika mld eurot) <i>Allikas: Statistikaamet</i>	4,2	3,7	4,4	5	5,5
Välisinvesteeringud töötlevas tööstuses (mld eurot) <i>Allikas: Eesti Pank³</i>	3,5	5	5,5	6	6,5
Programmi tegevus 4 Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine	Eesmärk: Ettevõtluskeskkonna taristu on ohutu ja nõuetele vastav				
Eesti kodumajapidamiste osakaal, millistel on võimalus liituda väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga, mis tagab 1 Gbit/s kiiruse*** <i>Allikas: TTJA</i>	81%	84%	86%	88%	89%
Viimase viie aasta keskmine raudteel hukkunute ja vigastatute arv rongiga läbitud miljoni km kohta**** <i>Allikas: TTJA</i>	0,33	0,2	0,2	0,2	0,2

* Viimane teadaolev tase, erinevuse korral (varem kui 2024) märgitakse taseme all sulgudes vastav aasta

² Hõlmab viite valdkonda: tootlikkus, tööjõuturg, finantsturud, ettevõtete juhtimine ja väärtushinnangud.

³ <https://statistika.eestipank.ee/#/et/p/MAJANDUSKOOND/r/2053/1902>

*** Vörreldakse Eesti ekspordihinna muutust Euroopa keskmise muutusega ning näidatakse erinevust. Nt, kui Euroopas kasv +1,6%, Eestis langus -4,4%, siis väärtus on -6%. Sihttase on positiivne arv (+0,1%), 0 ja negatiivsed väärtused tähendavad, et sihttase ei ole saavutatud.*

**** Kasutatakse sama mõõdikut, mis on digiühiskonna programmis. Tegelikud ja sihttasemed on sellega kooskõlas.*

***** Mõõdiku ühik on isikute arv miljoni rongkilomeetri kohta, mis on taandatud 5 aasta keskmiseks, sh hukkunute ja vigastatute arvul on näitajas erinev osakaal. Rongkilomeeter on defineeritud majandus- ja taristuministri 03.12.2020 määruses nr 83.*

7.1. Programmi tegevus 1 – Ettevõtluskeskkonna ja ettevõtlikkuse edendamine

Programmi tegevuse eesmärk: Eesti elanikud on ettevõtlikud ning ettevõtlus- ja tarbimiskeskond atraktiivne.

Tegevuste kirjeldus

Programmi tegevus sisaldab majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtlus- ja tarbimiskeskonna arendamise ning ettevõtluse soodustamise ja toetamise teenuseid, samuti ettevõtluspoliitikaga seotud TTJA teenuseid, mis aitavad tagada ettevõtlus- ja tarbimiskeskonna õigusruumi. Lisaks hõlmab programmi tegevus AS Eesti Varude Keskuse teenust riigi tegevusvarude tagamiseks.

- Luuakse soodne kasvupinnas uute ettevõtete tekkimiseks ja nende edasiseks kasvamiseks, sh eraldi väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele mõeldud arenguprogrammi elluviimise toel.
- Soodustatakse ambitsioonikate äriideede juurdevoolu, ambitsioonikate ärimudelite loomist ja rakendamist.
- Viiakse ellu *Work in Estonia* tegevuskava ja talendipoliitika, et soodustada Eesti ettevõtjatele vajalike tippspetsialistide leidmist.
- Rakendatakse tegevusi, mis soodustavad ettevõtjate ja haridusasutuste koostööd ning toetatakse (tööstus)ettevõtetele vajalike spetsialistide koolitamist.
- Vähendatakse ettevõtjate halduskoormust ja ajakohastatakse ettevõtluse regulatsioone (ettevõtluse parendamisele ja kasvule suunatud regulatiivne keskkond), mh töötades välja ettevõtjatele suunatud proaktiivsed digitaalsed avalikud teenused, sealhulgas ettevõtja ärisündmustest lähtuvad sündmusteenused ühes keskses digiväravas.
- Tõhustatakse tootmishoonete rajamiseks vajalikke menetlustoiminguid ehk käivitatakse nõ investeringute roheline koridor.
- Vähendatakse ettevõtjate aruandluskoormust ning toetatakse reaalamajandusele üleminekut era- ja avaliku sektori koostöös äriprotsesside ja aruandluskohustuse automatiseerimiseks ning digitaliseerimiseks.
- Soodustatakse digikaubandust (e-kaubandus, platvormimajandus, jagamismajandus).
- Tugevdatakse EL ühtse siseturu toimimist soodustades kaupade, äriteenuste ja digitaalsete ning andmete ühekordse küsimise põhimõttel toimivate avalike teenuste piiriülest liikumist ning õiglast konkurentsi.
- Arendatakse tarbijate harjumusi tarbida säästlikult ja targalt ning kujundatakse tarbijate majandushuvide kaitseks kohane õigusraamistik.
- Tagatakse toodete ja teenuste ohutus ja nõuetele vastavus.
- Tagatakse kvaliteedi infrastruktuuri (standardimise, akrediteerimise, vastavushindamise ja metroloogia) süsteemi toimivus.
- Tagatakse riigi tegevusvaru olemasolu ja seiratakse seotud ettevõtjate toimepidavust.

- Korraldatakse laeva-, lennu- ja raudteeõnnetuste ja/või intsidentide ohutusjuurdlsi, selgitades välja õnnetuste ja intsidentide põhjused ning tehes ohutusalaseid soovitusi või ettepanekuid sarnaste juhtumite vältimiseks tulevikus.

7.2. Programmi tegevus 2 – Ettevõtete konkurentsivõime ja rahvusvahelistumise toetamine

Programmi tegevuse eesmärk: Ettevõtted hindavad Eestit tegutsemiskeskkonnana kõrgelt.

Tegevuste kirjeldus

Programmi tegevuses keskendutakse erinevatele teenustele, mis toetavad ettevõtete eksporti ja sisenemist uutele turgudele ning tööstussektori ja turismisektori arengut. Vastavaid poliitikaid kujundab majandus- ja kommunikatsiooniministeerium ning suur osa teenustest viiakse ellu Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse kaudu. Põhilise osa tegevuse eelarvest moodustavad ettevõtete ekspordi, tööstussektori ja turismisektori toetused.

- Soositakse kõrge lisandväärtusega toodete ja teenuste eksporti ja uutele turgudele sisenemist läbi ajakohastatud ning suure mõjuga müügi-, turundus ja teadlikkuse tõstmise tegevuste ning teenuste (riikliku kuvandi edasiarendamine ja juurutamine, sihtturupõhised nõustamised, kasvuprogrammid, koolitused, ühisstendide, visiitide ja kontaktreiside korraldamine jm) kogumahuks 60 miljonit eurot EL 2021–2027 rahastusperioodi vahenditest. Viiakse ellu ekspordi kasvatamise toetust esindusorganisatsioonidele.
- Viiakse ellu Team Estonia ekspordistrateegiat aastateks 2025 - 2028. Arendatakse edasi riigi äridiplomaatia võimekust, suurendades selleks ministeeriumite ülest koostööd nii valdkondlike kui tehnoloogiapõhiste prioriteetide seadmiseks, protsesside juurutamiseks kui ühiste Tegevuste planeerimiseks ning elluviimiseks (sh ühised välisesinduste laienemiskavad ja tööplaanid, eesmärgid välisturgudel, *once only* ja tehnilised lahendused).
- Analüüsitakse ja kavandatakse välisturgudele suunatud tegevusi Ukraina ülesehituse toetamiseks ning selle raames Eesti ettevõtetele koostöövõimaluste ja instrumentide tekitamiseks.
- Toetatakse Eesti ettevõtluse, eriti tööstussektori konkurentsivõime kasvu, sh tõusu väärtusahelates.
- Toetatakse parimate võimalike tehnoloogiate kasutamist tööstusettevõtetes ning soodustatakse nüüdisaegsetel tehnoloogiatel põhinevate ärimudelite kasutuselevõttu.
- Tagatakse stabiilne, ajakohane ja ettevõtlust soodustav õiguslik turismiregulatsioon ja seistakse Eesti huvide eest Euroopa Liidu õigusloomes, nt pakettreiside direktiivi muudatus, lühiajalise majutuse üüriteenuste algatus.
- Viiakse ellu turismistrateegiat aastateks 2026-2029. Perioodil 2021–2027 toetatakse SF vahenditest turismisektorit kokku 45 miljoni euroga (sh 7 miljonit eurot riiklik kaasfinantseering). Fookus on sektori digitaliseerimise toetamisel, Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamisel, rahvusvaheliste sündmuste ja konverentside toetamisel ning tootearendusel ja kompetentside kasvatul.
- Õiglase ülemineku fondi raames soodustatakse Ida-Viru piirkonna majanduse mitmekesistamist, sh kõrge lisandväärtusega toodete ja teenuste arendamise kaudu. Selleks toetatakse ettevõtjate investeeringuid uute toodete või teenuste arendamisse fondi perioodil mahus 153 miljonit eurot.

7.3. Programmi tegevus 3 – Tehnoloogia- ja arendusmahukate investeeringute soodustamine

Programmi tegevuse eesmärk: Ettevõtete alustamiseks ja arendamiseks on piisav ligipääs vajalikule finantseerimisele ja kapitalile.

Tegevuste kirjeldus

Programmi tegevus hõlmab kapitaliturgude mitmekesistamise ja investeerimisfondide ning kapitalile ligipääsu parandamise ja võimaldamisega, samuti välisinvesteeringute meelitamisega ning nende usaldusväärsuse tagamisega seotud kahte teenust. Teenuste eest vastutab majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, kuid mitmeid teenuseid viiakse ellu Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse kaudu.

- Käivitatakse suuremahuliste investeeringute toetusmeede. Toetus on suunatud strateegilistele ja kõrge tehnoloogiamahukusega ettevõtlusinvesteeringute teostajatele Eesti majandusruumis.
- Soodustatakse tehnoloogia- ja arendusmahukate välisinvesteeringute kaasamist ning mahu suurendamist ja tagatakse välisinvesteeringute usaldusväärsus. Tutvustatakse Eestit kui paimlikku ja ettevõtjasõbralikku majanduskeskkonda maailmas.
- Kujundatakse konkurentsivõimeline ja paimlik investeerimiskeskond kõigis Eesti piirkondades, sh tõhustatakse koostööd regionaalsete osapooltega strateegiliste suurinvesteeringute süsteemsemaks kaasamiseks.
- Arendatakse edasi Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse rahastamisvõimekust suurinvesteeringute ja –tehingute toetamisel, töötatakse välja ettepanekud ja viiakse ellu tegevusi menetlustoimingute lihtsustamiseks strateegiliste suurinvesteeringutele, ning tagatakse süsteemsem ja personaliseeritum lähenemine ning kliendihaldus potentsiaalsetele suurinvestoritele välisturgudel.
- Parandatakse ettevõtete finantseerimisvõimaluste (kapitali) kättesaadavust, sh tõmbekeskustest eemal asuvates piirkondades, lisaks on tegevuse alla koondunud kapitaliturgu elavdavad riskikapitali-instrumendid EIS-is nagu Balti Innovatsioonifond I ja II ning EstFund.

7.4. Programmi tegevus 4 – Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine

Programmi tegevuse eesmärk: Ettevõtluskeskkonna taristu on ohutu ja nõuetele vastav.

Tegevuste kirjeldus

Tegemist on uue programmi tegevusega. Sellesse on koondatud ehituse, transpordi ja digiühiskonna eeskätt lubade andmist ja järelevalvet puudutavad TTJA teenused, mille poliitikat kujundatakse muudes valitsemisalades. Lisaks hõlmab tegevus ohutusjuurduse keskuse (OJK, MKMi struktuuriüksus) teenust, et välja selgitada transpordisektoris toimunud õnnetuste ja intsidentide põhjused.

- TTJA teenustega tagatakse infrastruktuuri ja teenuste ohutus ja nõuetele vastavus.
- Tagatakse turuosalistele võrdsed alused raudteetaristu kasutamisel, kõrge tase vedurijuhtide väljaõppes ning raudteesektori ettevõtete tegevuse vastamine kehtivatele nõuetele ja standartidele vastavate tegevusõiguste ja lubade väljastamisega. Teostatakse järelevalvet

raudteeliikluse ja -veo korraldamise, raudteetaristu ja -veeremi valdkonnas nõuete täitmise üle.

- Väljastatakse tegevuslube ja määratakse tingimusi riigi eriplaneeringuga ehitistele, riigikaitse- ja julgeolekuehitistele ning raudteerajatistele, näiteks meretuuleparkide arendamisel ja Rail Baltic trassi rajamisel. Samuti teostatakse järelevalvet ehitusvaldkonnas, tagamaks ehitiste ohutust, ligipääsetavust ja energiatõhusust.
- Küberturvalisuse tagamiseks antakse tegutsemisõigusi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia toodete-teenuste sertifitseerijatele ning teostatakse nende üle järelevalvet. Kontrollitakse digiligipääsetavust avaliku sektori veebides ja äppides ning erasektori teenustes.
- Väljastatakse lube sideturul teenuste pakkumiseks ja sageduste kasutamiseks. Sideregulaatorina on TTJA ülesanne analüüsida sideteenuste hulgiturge ja vajadusel määrata turul märkimisväärse turujõuga ettevõtja, kellele vajadusel kehtestatakse kohustusi sideturgudel konkurentsi tagamiseks. Lisaks võimaldatakse kaasaegset ja piisavat sagedus- ja numeratsiooniresurssi nii sideteenuste pakkumiseks kui ka raadiosageduste kasutajatele. Samuti teostatakse järelevalvet digihiskonnas, et kindlustada kiire interneti rajamine, elektroonilise side teenuste usaldusväärsus, raadiosageduste korrektse kasutamine, sideteenuste toimepidevus ja meediateenuste turvalisus.
- Ohutusjuurdluse keskuses korraldatakse laeva-, lennu- ja raudteeõnnetuste ja/või intsidentide ohutusjuurdlust, selgitades välja õnnetuste ja intsidentide põhjused ning tehes ohutusalaseid soovitusi või ettepanekuid sarnaste juhtumite vältimiseks tulevikus.

Tegevuse teenustes on võrreldes 2025. aastal koostatud programmiga tehtud mõned muudatused.

8. Programmi juhtimiskorraldus

Programmi koostavad MKM-i ettevõtluse ja digimajanduse valdkonnad koostöös. Programmi elluviimise eest vastutab majandus- ja tööstusminister.

Programmi aluseks olevate strateegiliste dokumentide koostamisel on konsulteeritud partneritega nii teistest avaliku sektori organisatsioonidest kui ka era- ja mittetulundussektorist, sh saadeti teadus- ja arendustegevuse.

Programmi seiratakse vähemalt kord aastas, mil toimub jooksev andmete ülevaatamine, et vajadusel asjakohaseid muutusi teha. Programmi täitmise kohta antakse aru igal aastal teadus- ja arendustegevuse ning ettevõtluse tulemusvaldkonna tulemusaruande koosseisus. Nii erinevate perioodide programmid kui tulemusaruanded on leitavad majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi kodulehelt⁴.

Valitsemisalast on programmi koostamisse ja rakendamisse kaasatud Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus, MTÜ Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus, AS Metrosert ning alates 2024. aastast lisaks AS Eesti Varude Keskus ja MKMi struktuuriüksusena transpordi ohutusjuurdluse ülesannet täitev ohutusjuurdluse keskus.

Programm on seotud erinevate tulemusvaldkondadega eeskätt läbi TTJA teenuste. Üldistavalt on eeskätt tegemist lubade andmise ja järelevalve teenustega, mis enne ministeeriumite ümberkorraldusi 2023. ja 2024. aastal ka vastavates programmides asusid. Erinevatesse tulemusvaldkondadesse panustab lisaks AS EVK teenus, millega tagatakse hädaolukorra lahendamiseks või ennetamiseks ning

⁴ <https://www.mkm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/strateegiline-juhtimine/tegevuspohine-riigielarve>

riigi varustuskindluse, riigi julgeoleku ja elanikkonna toimetuleku tagamiseks vajalike tegevusvarude, taristu olemasolu ning kasutusele võtmise valmiduse eest.

Tabel 4. Ettevõtluskeskkonna programmi rakenduslike teenuste seosed teiste tulemusvaldkondade ja programmidega, kus kujundatakse vastava valdkonna poliitikat.

Programmi rakenduslikud teenused (vt lisa 1)	Seotud tulemusvaldkond	Seotud programm	Teenuste üldist poliitikat kujundav ministeerium
Teenused 4.1. kuni 4.5.	Digiühiskond	Digiühiskonna programm	Justiitsministeerium
Teenused 4.6. kuni 4.9.	Elukeskkond, liikuvus ja merendus	Transpordi ja liikuvuse programm	Kliimaministeerium
Teenused 4.10. ja 4.1.	Elukeskkond, liikuvus ja merendus	Elukeskkonna ja ringmajanduse programm	Kliimaministeerium

LISA 1. Programmi teenuste kirjeldus

Teenuse nimetus	Eesmärk	Lühikirjeldus	Vastutaja asutus
Programmi tegevus 1: Ettevõtluskeskkonna ja ettevõtlikkuse edendamine Eesmärk: Eesti elanikud on ettevõtlikud ning ettevõtlus- ja tarbimiskeskond atraktiivne			
1.1. Ettevõtluskeskkonna arendamise ja ettevõtlikkuse soodustamine	Luuu toetav keskkond ettevõtlusega alustamiseks	Luuu toetav keskkond ettevõtlusega alustamiseks	MKM
1.2. Ettevõtluse arendamise toetamine	Toetada ettevõtlusega alustamist (EIS)	Teenus hõlmab ettevõtlusega alustamise toetust ja ettevõtlusteadlikkusega seotud teenuseid (juhtimiskvaliteet, digitaliseerimine, kestlik areng jm)	MKM
1.3. Targa ettevõtlus- ja tarbimiskeskonna kujundamine	Kujundada atraktiivne ja usaldusväärne ettevõtlus- ja tarbimiskeskond.	Teenus hõlmab tarbijakaitse, tooteohutuse, metroloogia, standardimise, akrediteerimise, ettevõtjate halduskoormuse vähendamise, ettevõtja digivärava arendamise, kaupade ja teenuste vaba liikumise ning väliskaubanduse valdkondade poliitikakujunduse abil usaldusväärse ja atraktiivse ettevõtluskeskkonna kujundamist.	MKM
1.4. Tarbijate nõustamine ja kohtuväline vaidluste lahendamine	Tarbijate nõustamine on kiire, selge ja asjatundlik ning tarbijavaidluste lahendamine on tõhus ja usaldusväärne	Tarbijate ja ettevõtjate kirjalik ja suuline nõustamine tarbijaõigusi puudutavates küsimustes ning tarbija ja kaupleja vaheliste lepingust tulenevate tarbijavaidluste lahendamine poolte lepitamise, kompromissi või tarbijavaidluste komisjoni otsusega.	TTJA
1.5. Ettevõtluse valdkonna tegevusõiguse andmine	Tegevuslubade menetlus on kiire ja õiglane	Tegevuslubade väljastamisega tagatakse, et ohtlike protsesside, seadmete, paigaldiste ning toodete ja teenuste ohutuspõhised nõuded on täidetud ning riskid minimeeritud. Sellega kaitseme inimeste elu ja heaolu.	TTJA
1.6. Ettevõtluse valdkonna järelevalve	Menetlused on õiguspäraseks ja põhjendatud	Ettevõtluse valdkonna järelevalve tagab ettevõtete tegutsemise vastavuse kehtivatele õigusaktidele, millega loome turuosalistele võrdsed tegevustingimused. Seeläbi kaitseme tarbijate õigusi kaubanduse, toodete ja teenuste ohutuse, turismiteenuste ning muudes ettevõtlusega seotud valdkondades.	TTJA
1.7. Kvalifitseeritud tööjõu tagav poliitikakujundus	Kujundada kvalifitseeritud tööjõu olemasolu toetavaid poliitikaid	Teenuse eesmärk on tööandjate vajadustest lähtuva talendi- ja hariduspoliitika kujundamises osalemine	MKM

1.8. Kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavuse ja rahvusvaheliste ettevõtete Eestisse asumise soodustamine	Toetada välisspetsialistide värbamist ja välismaalaste Eestis ettevõtlusega alustamist (EIS)	Talendipoliitika rakendamine	MKM
1.9. Riigi tegevusvarude moodustamine, haldamine ning kasutuselevõtmise korraldamine	Riigi tegevusvarud tagavad Eesti elanike hakkamasaamise hädaolukordades	AS Eesti Varude Keskus vastutab hädaolukorra lahendamiseks või ennetamiseks ning riigi varustuskindluse, riigi julgeoleku ja elanikkonna toimetuleku tagamiseks vajalike tegevusvarude, taristu olemasolu ning kasutusele võtmise valmiduse eest.	MKM
Programmi tegevus 2: Ettevõtete konkurentsivõime ja rahvusvahelistumise toetamine Eesmärk: Ettevõtted hindavad Eestit tegutsemiskeskkonnana kõrgelt			
2.1. Uutele turgudele sisenemist soodustav ja keskkonda arendav poliitikakujundus	Kujundada ekspordi arenguid toetavaid poliitikaid	Teenus hõlmab tegevusi nagu eksportivate ettevõtete arvu kasvuks, uutele turgudele sisenemise oskuste parendamiseks, ettevõtjate eksporditegevuse hoogustamiseks ja ekspordikoostöö soodustamiseks toetusmeetmete, tegevuskavad ja regulatsioonide ettevalmistamine	MKM
2.2. Ettevõtete ekspordi toetamine	Toetada ettevõtjate välisurgudele laienemist (EIS)	Teenus hõlmab ekspordi toetavate teenuste rakendamist EISi poolt	MKM
2.3. Tööstussektorit edendav poliitikakujundus	Kujundada tööstussektorit toetavaid poliitikaid	Teenus seisneb tööstussektori arengu toetuseks toetusmeetmete, tegevuskavade ja regulatsioonide ettevalmistustes ja kujundamises osalemises (tööstussektori tööjõu- haridus-, rohepöörde, digipöörde, regionaalarengu jm poliitikad) ning Eesti huvide kaitsmist EL tööstussektori poliitikakujunduses	MKM
2.4. Tööstussektori edendamise toetamine	Toetada tööstussektori arengut (EIS)	Teenus hõlmab tööstussektorile teenuste osutamist EISi poolt	MKM
2.5. Turismisektorit edendav poliitikakujundus	Kujundada turismisektorit toetavad poliitikad	Teenus seisneb turismisektori arengu toetuseks toetusmeetmete, tegevuskavade ja regulatsioonide ettevalmistustes ja kujundamises osalemises (sektori tööjõu- haridus-, rohepöörde, digipöörde, regionaalarengu jm poliitikad) ning Eesti huvide kaitsmist EL sektori poliitikakujunduses	MKM
2.6. Turismisektori edendamise toetamine	Toetada turismisektori arengut (EIS)	Turismisektori toetamine ja Eesti kui reisi sihtkoha tuntuse suurendamine EISi kaudu	MKM
Programmi tegevus 3: Tehnoloogia- ja arendusmahukate investeeringute soodustamine Eesmärk: Ettevõtete alustamiseks ja arendamiseks on piisav ligipääs vajalikule finantseerimisele ja kapitalile			

3.1. Kapitali kättesaadavuse ning välisinvesteeringute kaasamise ja usaldusväärsuse soodustamine	Kujundada kapitali kättesaadavust ja investeeringute Eestis maandumist toetavaid poliitikaid	Teenus hõlmab kapitaliturgude mitmekesistamise ja investeerimisfondide ning kapitalile ligipääsu parandamisega ja võimaldamisega seotud poliitikakujundust	MKM
3.2. Kapitali kättesaadavuse soodustamise ja välisinvesteeringute kaasamise toetamine	Toetada kapitali kättesaadavust turutõrgete leevendamiseks (EIS)	EIS pakub paindlikke kapitalitooteid turutõrke leevendamiseks	MKM
Programmi tegevus 4: Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine Eesmärk: Ettevõtluskeskkonna taristu on ohutu ja nõuetele vastav			
4.1. Küberturbe sertifitseerimine	EL sertifitseerimiskava nõuetele vastavad turvalised teenused on tagatud	Tagamaks Eesti küberruumi turvalisust ja usaldusväärsust, anname tegutsemisõiguse Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia toodete-teenuste sertifitseerijatele ja teeme sertifitseeritud toodete-teenuste turujärelevalvet.	TTJA
4.2. Elektroonilise side tegevus- ja kasutusõiguse andmine	Turuvajadustele vastav ja kvaliteetne teenus on tagatud	Väljastame lube sideturul teenuste pakkumiseks ja sageduste kasutamiseks. Tagame sujuva sideteenuste pakkumise, toetades seeläbi kaasaegse digiühiskonna arengut ja toimimist.	TTJA
4.3. Elektroonilise side tururegulatsioon	TTJA ülesanne on vastavalt ESS-le analüüsida sideteenuste hulgiturge ja vajadusel määrata turul märkimisväärse turujõuga ettevõtja (MTE). Sellele ettevõtjale saab kehtestada kohustusi (hinna, mittediskrimineerimise, läbipaistvuse, juurdepääsu), et tagada turgudel konkurents ja seeläbi lõppkasutajale kvaliteetse ja taskukohase sideteenuse osutamine.	Seisame hea selle eest, et konkurents sideturul toimiks. Toimiv konkurents sideturul aitab kaasa sellele, et Eesti sideteenus oleks kõigi jaoks kvaliteetne ja taskukohane.	TTJA
4.4. Raadiosageduste ja numeratsiooni pikaajaline planeerimine	Eesti vajadused on tagatud numeratsiooni kasutamiseks pikas perspektiivis	Võimaldame kaasaegset ja piisavat sagedus- ja numeratsiooniresurssi nii sideteenuste pakkumiseks kui ka raadiosageduste kasutajatele ja kaitseme Eesti huve maailmas, et elektrooniline side Eestis areneks.	TTJA

4.5. Elektroonilise side järelevalve	Kvaliteetsed teenused on tagatud	Elektroonilise side järelevalve kindlustab kiire interneti rajamise, elektroonilise side teenuste usaldusväärsuse, raadiosageduste korrektse kasutamise, sideteenuste toimepidevuse.	TTJA
4.6. Raudtee tururegulatsioon	Raudtee jätkusuutliku majandamise tagamine	Tagame, et kõikidel turuosalistel on võrdsed alused raudteetaristu kasutamisel	TTJA
4.7. Raudteevaldkonna järelevalve	Tagada seadusega ülesandeks seatud valdkondade üle õiguspärane, korrektne, ühetaoline ja sõltumatu järelevalve teostamine	Teostame järelevalvet nõuete täitmise üle raudteeliikluse ja -veo korraldamise, raudteetaristu ja -veeremi valdkonnas ning seisame hea selle eest, et vedurijuhtide väljaõpe oleks Eestis kõrgel tasemel.	TTJA
4.8. Raudteevaldkonna tegevusõiguse andmine	Raudteeliikluse ohutuse tagamine	Raudteel liikumine peab olema alati ohutu! Selleks tagame, et raudteesektori ettevõtete tegevus vastab kehtivatele nõuetele ja standarditele. Väljastame raudteevaldkonna lube, tunnistusi ning sertifikaate.	TTJA
4.9. Transpordi ohutusjuurdlus	Õnnetuste ja intsidentide põhjuste väljaselgitamine transpordisektoris ning ohutusalaste soovitude tegemine	Eesmärk on raudteel, lennunduses ja merenduses toimunud raskete õnnetuste põhjuste uurimine, eesmärgiga analoogsete õnnetuste vältimine tulevikus. Väljund on ohutuse alaste soovitude andmine.	MKM
4.10. Ehitusvaldkonna järelevalve	Järelevalve raudteerajatise, survetorustiku ja -anuma, elektripaigaldise, sideehitise, lifti, köistee või muu tõsteseadme, avalikus veekogus kaldaga püsivalt ühendamata ehitise, riigikaitse ja julgeolekuasutuse ehitise ning riigipiiri taristu nõuetele vastavuse üle	Seisame hea selle eest, et ehitised oleksid ohutud, ligipääsetavad ja energiatõhusad ning ehitusvaldkonnas tegutseksid pädevad isikud.	TTJA
4.11. Ehitusvaldkonna tegevusõiguse andmine	Õigused on antud ehitusohutuse tagamiseks	Väljastame tegevuslube ja määrame tingimusi riigi eriplaneeringuga ehitistele, riigikaitse- ja julgeolekuehitistele ning raudteerajatistele, näiteks meretuuleparkide arendamine ning Rail Baltic trassi rajamine. Tunnustame välisriigi kutseid raudtee-ehituse, hoonete ehituse, energiatõhususe valdkonnas ning kooskõlastame raudtee kaitsevööndis tegutsemist.	

LISA 2. Teenuste indikatiivne rahastamiskava

Teenuste eelarved on indikatiivsed ja on kajastatud täiendava informatsiooni andmiseks.

Teenuse nimetus	2026	2027	2028	2029
Programmitegevus 1: Ettevõtluskeskkonna ja ettevõtlikkuse edendamine				
Ettevõtluskeskkonna arendamise ja ettevõtlikkuse soodustamine	-379 613	-330 783	-300 594	-289 999
Ettevõtluse arendamise toetamine	-18 277 769	-5 611 853	-4 759 513	-8 816 090
Targa ettevõtlus- ja tarbimiskeskonna kujundamine	-3 292 807	-1 409 166	-1 379 542	-1 368 947
Tarbijate nõustamine ja kohtuväline vaidluste lahendamine	-1 567 551	-1 563 991	-1 563 991	-1 563 991
Ettevõtluse valdkonna tegevusõiguse andmine	-430 134	-427 411	-427 411	-427 411
Ettevõtluse valdkonna järelevalve	-2 740 571	-2 789 373	-2 789 373	-2 789 373
Kvalifitseeritud tööjõudu tagav poliitikakujundus	-308 758	-272 789	-242 573	-231 977
Kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavuse ja rahvusvaheliste ettevõtete Eestisse asumise soodustamine	-14 146 475	-12 909 649	-12 179 415	-12 168 819
Riigi tegevusvarude moodustamine, haldamine ning kasutuselevõtmise korraldamine	-5 708 974	-5 681 134	-5 650 900	-5 640 305
Programmitegevus 2: Ettevõtete konkurentsivõime ja rahvusvahelistumise toetamine				
Uutele turgudele sisenemist soodustav ja keskkonda arendav poliitikakujundus	-378 280	-333 244	-303 107	-292 511
Ettevõtete ekspordi toetamine	-10 760 218	-12 936 466	-12 763 732	-13 533 620
Tööstussektorit edendav poliitikakujundus	-547 185	-482 459	-452 304	-441 708
Tööstussektori edendamise toetamine	-99 044 509	-90 865 461	-9 525 900	-5 936 789
Turismisektorit edendav poliitikakujundus	-894 770	-912 692	-882 623	-872 027
Turismisektori edendamise toetamine	-20 930 373	-21 951 610	-22 622 873	-20 324 018
Programmitegevus 3: Tehnoloogia- ja arendusmahukate investeeringute soodustamine				
Kapitali kättesaadavuse ning välisinvesteeringute kaasamise ja usaldusväärsuse soodustamine	-358 282	-313 324	-283 126	-272 531
Kapitali kättesaadavuse soodustamise ja välisinvesteeringute kaasamise toetamine	-7 621 180	-8 457 692	-8 427 458	-8 416 862
Programmitegevus 4: Taristu valdkonna ohuennetus ja tegevuslubade andmine				

Raudtee tururegulatsioon	-32 977	-32 731	-32 731	-32 731
Raudteevaldkonna järelevalve	-162 818	-160 327	-160 327	-160 327
Raudteevaldkonna tegevusõiguse andmine	-239 130	-238 257	-238 257	-238 257
Transpordi ohutusjuurdlus	-549 240	-506 419	-476 189	-465 593
Ehitusvaldkonna järelevalve	-281 287	-280 361	-280 361	-280 361
Ehitusvaldkonna tegevusõiguse andmine	-1 377 361	-593 734	-533 957	-533 957
Küberturbe sertifitseerimine	-132 906	-132 384	-132 384	-132 384
Elektroonilise side tegevus- ja kasutusõiguse andmine	-250 843	-270 280	-270 280	-270 280
Elektroonilise side tururegulatsioon	-221 529	-220 597	-220 597	-220 597
Raadiosageduste ja numeratsiooni pikaajaline planeerimine	-504 079	-502 457	-502 457	-502 457
Elektroonilise side järelevalve	-690 424	-672 373	-672 373	-672 373